

**Юнаківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
Управління освіти і науки Сумської районної ради**

«Основи екологічних знань»

**Програма
спеціального курсу для 8-го класу**

**Укладач: Дерев'янка Ю.О.,
вчитель біології та хімії
Юнаківської ЗОШ І-ІІІ ст.**

Суми
2009

«Погоджую»
В.М. Успенська _____
старший викладач
Сумського ОІ ППО

«Затверджую»
_____ Н.М. Данилевська
директор Юнаківської
ЗОШ I-III ступенів

**Програма
спеціального курсу
«Основи екологічних знань»
для 8-х класів (17 год.)**

Укладач: Дерев'янку Ю.О., вчитель біології та хімії Юнаківської ЗОШ I-III ступенів.

Дисципліна «Основа екологічних знань» утілює в собі як положення класичної (традиційної) екології, так і нові підходи, знання й основи для розвитку будь-яких відгалужень сучасної екології.

Курс «Основи екологічних знань» складається з декількох головних, відносно самостійних, але тісно пов'язаних між собою частин:

- Глобальних питань екології;
- Традиційної (геккелівської) екології;
- Сучасної екології (неоекології);
- Екологічних проблем України.

Завданнями навчального курсу є: формування знань, умінь та навичок з основних екологічних положень, взаємодії живої речовини з навколишнім середовищем, а також розуміння причин і механізму зміни стану довкілля під впливом антропогенних факторів, а також вивчення екологічних проблем України.

№ п/п	Кількість годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
Розділ 1. Загальні питання. Основи глобальної і традиційної екології (6 год.)			
1.	1	1.1. Особливості екології як науки. Основні уявлення про структурні підрозділи сучасної екології. Зв'язок з іншими науками. Актуальність проблеми охорони навколишнього середовища.	Учень: <i>називає:</i> <ul style="list-style-type: none">- особливості екології як науки, зв'язок з іншими науками;- екологічні фактори; <i>наводить приклади:</i> <ul style="list-style-type: none">- екосистем;- пристосованості організмів до умов життя;- подібності у пристосуванні різних видів до однакових умов життя;
2.	1	1.2. Зміст поняття «біосфера». Характеристика біосфери.	
3.	1	1.3. Основні екологічні	

		поняття й терміни: середовище існування, екологічна ніша, біоценоз, біогеоценоз, екосистема, екологічні фактори, навколишнє середовище.	<ul style="list-style-type: none"> - різних типів взаємозв'язків між організмами, харчових ланцюгів; - екологічних пірамід; <p><i>характеризує:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - середовища життя організмів; - екологічні фактори, їх взаємодію; - форми біотичних зв'язків; - структуру екосистеми; - ланцюги живлення; - правило екологічних пірамід; - біосферу, функціональні компоненти і межі біосфери; - поняття про ноосферу; <p><i>обґрунтовує:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - необхідність знань про середовище існування; - значення колообігу речовин у збереженні екосистем; - роль організмів продуцентів, консументів, редуцентів і людини в штучних і природних екосистемах; <p><i>пояснює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - основні закономірності дії екологічних факторів на живі організми; - шляхи пристосування організмів до умов існування; - зв'язки між організмами в екосистемі; <p><i>порівнює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - середовища життя; - організми, що пристосувались до життя в різних середовищах; - природні та штучні екосистеми.
4.	1	1.4. Екосистеми.	
5.	1	1.5. Кругообіг Карбону, Оксигену та інших біогенних елементів	
6.	1	1.6. Загальна схема трансформації енергії в екосистемах. Поняття про екологічні піраміди.	
Розділ 2. Антропогенне забруднення природних середовищ. Екологічні проблеми регіонів України (11 год)			
7.	1	2.1. Проблема антропогенного забруднення довкілля. Фізичне, хімічне й біологічне забруднення довкілля.	<p>Учень: <i>називає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - природоохоронні території; - основні екологічні проблеми сучасності;
8.	1	2.2. Загальні уявлення про	<i>характеризує:</i>

		атмосферу. Види та джерела забруднення атмосфери.	<ul style="list-style-type: none"> - форми забруднення навколишнього середовища; - можливі шляхи подолання екологічної кризи; <p><i>обґрунтовує:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - вплив діяльності людини на довкілля, наслідки цієї діяльності ; <p><i>застосовує знання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - про екосистеми для обґрунтування заходів їх охорони; - для прогнозування наслідків впливу людини на оточуюче середовище; - для оцінки стану забруднення атмосфери, гідросфери та літосфери; <p><i>робить висновки:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - про цілісність і саморегуляцію живих систем; - про власне відношення до вирішення екологічних проблем; - про необхідність відстоювання власних прав на збереження середовища існування.
9.	1	2.3. Негативні наслідки забруднення атмосфери та шляхи її захисту.	
10.	1	2.4. Загальні відомості про гідросферу, водні ресурси й водокористування.	
11.	1	2.5. Забруднення поверхневих вод суші.	
12.	1	2.6. Забруднення підземних вод.	
13.	1	2.7. Забруднення морських вод.	
14.	1	2.8. Негативні наслідки забруднення природних вод та їх охорона від забруднення.	
15.	1	2.9. Екологічний стан природних вод у регіонах України.	
16.	1	2.10. Загальні відомості про літосферу та ґрунти. Основні причини деградації ґрунтів.	
17.	1	2.11. Наслідки забруднення ґрунтів та їхня охорона.	

Література

1. Агесс П. Ключи к экологии. – Л.: Гидрометеоздат, 1982. – 97 с.
2. Білявський Г.О., Падун М.М., Фурдуй Р.С. Основи загальної екології: Підручник. – К.: Либідь, 1995. – 368 с.
3. Білявський Г.О., Фурдуй Р.С. Основи екологічних знань: Підручник для 10-11-х класів. – К.: Либідь, 1997. – 281 с.
4. Демина Т.А. Экология, природопользование, охрана окружающей среды. – М.: Аспект Пресс, 1998. – 143 с.
5. Кучеренко М.Є., Вервес Ю.Г., Балан П.Г., Войціцький В.М. Загальна біологія: підручник для 11 кл., загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2004. – 272 с.
6. Мамедов Н.М., Суравегина И.Т., Глазачев С.Н. Основы общей экологии: Федеральный учебник для старших классов общеобразовательной школы. – М.: МДС, 1998. – 372 с.
7. Небел Б. Наука об окружающей среде: В 2-х т. – М.: Мир, 1994.
8. Сафранов Т.А. Екологічні основи природокористування: Навч. посіб. – Одеса: ОГМІ, 2000. – 201 с.